

Utlåtande 2016:181 RI (Dnr 171-482/2016)

Internationell strategi för Stockholms stad

Ersätter övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete – internationell strategi (dnr 006-1137/2007)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Internationell strategi för Stockholms stad, enligt bilaga 2 till utlåtandet, antas och ersätter stadens övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete – internationell strategi (dnr 006-1137/2007).
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge stadens alla bolagsstyrelser i uppdrag att anta internationell strategi för Stockholms stad, enligt bilaga 2 till utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

För att staden ska nå framgång i sitt internationella arbete föreslås att kommunfullmäktige i en internationell strategi lägger fast övergripande mål, inriktning, principer samt övergripande arbetssätt och ansvarsfördelning för hur stadens internationella arbete ska bedrivas.

I förslaget till reviderad strategi anges att det internationella arbetet ska leda mot måluppfyllnad av stadens övergripande vision Ett Stockholm för Alla – Vision 2040 samt inriktningsmålen i stadens budget. Det innebär att det internationella arbetet långsiktigt ska bidra till bättre välfärd och livskvalitet för

stockholmarna och till att främja den sociala, ekonomiska, ekologiska och demokratiska hållbarheten i Stockholm.

Internationell strategi för Stockholms stad föreslås ersätta *övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete* (dnr 6-1137/2007).

Stadsledningskontoret har efter remitteringen gjort ändringar i förslaget för att förtydliga strategin.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till samtliga facknämnder, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat förslaget till Stockholm Business Region AB. Valnämnden har inte inkommit med svar.

Arbetsmarknadsnämnden anser att den reviderade strategin är väl genomtänkt och stärker det internationella arbetets förankring i stadens mål för en hållbar utveckling.

Exploateringsnämnden har inget att erinra mot stadsledningskontorets förslag till internationell strategi för Stockholms stad.

Fastighetsnämnden anser att den föreslagna internationella strategin i huvudsak är bra och att den förtydligar den tidigare strategin.

Idrottsnämnden anser att det är betydelsefullt att förstärka omvärldens redan positiva bild av Stockholm och konstaterar att i en utvecklad internationell strategi där idrotten är väl definierad och beskriven ökar möjligheten att profilera Stockholm som en av världens ledande idrottsstäder.

Kulturnämnden ställer sig bakom förslaget till en internationell strategi som ger legitimitet och tyngd åt ett livaktigt kulturellt utbyte. De här kontakterna är avgörande för utvecklingen av Stockholms kulturliv.

Kyrkogårdsnämnden ser positivt på att det föreslås ett antal principer för vad staden kan och inte kan ägna sig åt inom ramen för internationellt arbete.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden betonar att samverkan och utbyte är av största betydelse för alla stadens verksamheter och anser att det internationella arbetet bör ses som en integrerad del av all verksamhet och att det bör vara naturligt att internationellt arbete följer samma regelverk och ansvarsgränser som annat arbete inom staden.

Servicenämnden stödjer förslaget till strategi som bedöms vara väl utformat samt ge relevanta utgångspunkter och vägledande resonemang för stadens internationella arbete.

Socialnämnden ställer sig positiv till förslaget och anser att det utvecklar och förtydligar tidigare övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete i staden. Framför allt ser nämnden positivt på att strategin markerar att det internationella arbetet ska bidra till måluppfyllelsen av stadens vision, samt att det tydliggörs att samtliga verksamheter ska bedriva ett strategiskt internationellt engagemang med budgeterade resurser för detta.

Stadsbyggnadsnämnden ser positivt på remitterat förslag till internationell strategi för Stockholms stad.

Trafiknämnden ställer sig i huvudsak positiv till förslaget och framför i sitt svar ett par specifika synpunkter och frågor på dokumentet.

Utbildningsnämnden välkomnar de principer och riktlinjer som presenteras i den internationella strategin för Stockholms stad och anser att det är särskilt positivt att det finns ett tydligt fokus mot verksamhetsutveckling, erfarenhetsutbyte och ökad professionalism.

Äldrenämnden ser positivt på innehållet i förslaget på internationell strategi och finner att det ligger i linje med det pågående internationella arbete som redan bedrivs inom förvaltningen.

Överförmyndarnämnden är starkt berörd av den pågående internationaliseringen och konstaterar att det finns ett stort behov för nämnden att arbeta med internationell omvärldsbevakning.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslag om internationell strategi för Stockholms stad.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd anser att förslaget till strategi för det internationella arbetet är tydligt och innehåller relevanta delar.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att det är bra med gemensamma utgångspunkter gällande stadens internationella arbete och ställer sig positiv till den föreslagna strategin.

Stockholms Stadshus AB är positiv till förslaget Internationell strategi för Stockholms stad och anser att det på ett bra och övergripande sätt beskriver inriktning, arbetssätt och ansvarsfördelning för det internationella arbetet i staden.

Mina synpunkter

Stockholm är en stad vänd mot världen. Våra invånare och våra företag är alla mycket internationellt orienterade och detta bidrar starkt till att Stockholm kan behålla sin position som en globalt konkurrenskraftig stad. Det internationella arbetet ska vara en del av stadens arbete att befästa och förstärka denna plats bland världens storstäder.

Stadens internationella arbete ska bidra till att profilera Stockholm för att locka investeringar, besökare och företagsetableringar. Stockholm ska också bidra till en globalt hållbar utveckling genom att bidra med den egna kompetensen och ta till vara idéer och arbetssätt från andra delar av världen.

För att få bästa möjliga resultat av stadens internationella engagemang ska arbetet vägledas av fyra inbördes sammanlänkade inriktningar:

1. Profilerings - I takt med att konkurrensen mellan städer och regioner ökar är det av stor vikt att staden upprätthåller och stärker sin position internationellt. Syftet med profilering är att stärka Stockholms attraktionskraft för företagsetableringar och investeringar samt för talanger och besökare.

2. Omvärldsbevakning - I en föränderlig värld behöver händelser, trender, värderingar, ny forskning och utveckling bevakas och analyseras för att se hur dess konsekvenser har bäring på stadens verksamhet. Syftet med proaktiv omvärldsbevakning är att staden ska stå bättre rustad både för att kunna agera för en fortsatt positiv utveckling och också för att möta framtidens utmaningar och göra välunderbyggda prioriteringar i det internationella arbetet.

3. Samverkan - Stadens verksamheter utvecklas och stärks genom samverkan på internationell nivå. Stockholms stad behöver lära av andra städer, regioner och relevanta aktörer för att utvecklas, och även dela erfarenheter i samarbete med andra för att bidra till en positiv utveckling globalt. Syftet med internationell samverkan är att utbyta kunskap om metoder och arbetssätt, få nya infallsvinklar i arbetet, ökad kunskap om olika kulturer, ökad interkulturell kommunikativ förmåga samt ett bredare kontaktnät.

4. Påverkan - Händelser i världen och politiska beslut på överstatlig nivå påverkar direkt eller indirekt Stockholms utveckling. Syftet med inriktningen är att påverka processer, initiativ och lagförslag som kan vara antingen begränsande eller möjliggörande för stadens utveckling.

Det internationella arbetet är en integrerad del av stadens arbetssätt och förslaget till internationell strategi är en utveckling av det internationella arbete som bedrivs idag inom staden och ska bidra till att stadens vision för 2040 uppfylls.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Internationell strategi för Stockholms stad med ändringar efter remissomgång

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Föredragande borgarrådets förslag till beslut godkänns delvis.
2. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att revidera förslaget till internationell strategi för Stockholms stad utifrån vad som anförs nedan.

Globaliseringen ställer länder, regioner och städer inför helt nya möjligheter och utmaningar. Nya marknader öppnar sig, världshandeln expanderar och ekonomier integreras. För en storstadsregion som Stockholm innebär denna utveckling stora möjligheter med nya växande marknader, ökad handel och ökat internationellt samarbete. Samtidigt ökar också konkurrensen om företagsetableringar, investeringar, arbetskraft och besökare från andra storstadsregioner i världen.

En internationell strategi för Stockholms stad är nödvändig och välkommen. Vi ställer oss dock kritiska till det faktum att strategin inte bejakar företagsperspektivet i tillräcklig stor omfattning.

Den ökade konkurrensen ställer krav på en tydlig internationell positionering av Stockholm. Stockholm måste attrahera företagsetableringar, investeringar, besökare och boende till Stockholmsregionen samt hjälpa företag att växa internationellt. Det bör även finnas med resonemang kring valfrihet som en viktig faktor för en högklassig och kostnadseffektiv samhällsservice som ger stockholmarna unika möjligheter att välja mellan olika vård- och omsorgsgivare och skolor.

Stockholm ska vara Europas ledande och hållbara tillväxtregion med ett kunskapsbaserat och innovativt näringsliv i världsklass och med en god och trygg livsmiljö med stora möjligheter för alla människor.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Internationell strategi för Stockholms stad, enligt bilaga 2 till utlåtandet, antas och ersätter stadens övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete – internationell strategi (dnr 006-1137/2007).
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge stadens alla bolagsstyrelser i uppdrag att anta internationell strategi för Stockholms stad, enligt bilaga 2 till utlåtandet.

Stockholm den 23 november 2016

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Markus Nordström och Jonas Nilsson (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Jonas Naddebo (C) och Erik Slottner (KD) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

För att staden ska nå framgång i sitt internationella arbete föreslås att kommunfullmäktige i en internationell strategi lägger fast övergripande mål, inriktning, principer samt övergripande arbetssätt och ansvarsfördelning för hur stadens internationella arbete ska bedrivas.

Internationell strategi för Stockholms stad förestås ersätta *övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete* (dnr 006-1137/2007).

Förslaget sammanfattas kort nedan.

I förslaget till reviderad strategi anges att det internationella arbetet ska leda mot måluppfyllnad av stadens övergripande vision Ett Stockholm för Alla – Vision 2040 samt inriktningarna i stadens budget. Det innebär att det internationella arbetet långsiktigt ska bidra till bättre välfärd och livskvalitet för stockholmarna och till att främja den sociala, ekonomiska, ekologiska och demokratiska hållbarheten i Stockholm.

Förslaget lyfter att staden i det internationella arbetet även ska visa sitt ansvar och engagemang för en hållbar global utveckling. Staden ska också genom sitt internationella arbete förberedas för och utvecklas i en alltmer internationaliserad värld där stadens samlade internationella kontaktnät tillsammans med mångfalden bland dagens och morgondagens stockholmare används som en framgångsfaktor.

I förslaget till internationell strategi presenteras fyra inriktningar som ska vägleda stadens internationella arbete. Dessa fyra inriktningar i strategin är starkt sammanlänkade och ska inte ses som separata delar:

Profilerings - I takt med att konkurrensen mellan städer och regioner ökar är det av stor vikt att staden upprätthåller och stärker sin position internationellt. Syftet med profilering är att stärka Stockholms attraktionskraft för företagsetableringar och investeringar samt för talanger och besökare.

Omvärldsbevakning - I en föränderlig värld behöver händelser, trender, värderingar, ny forskning och utveckling bevakas och analyseras för att se hur dess konsekvenser har bäring på stadens verksamhet. Syftet med proaktiv omvärldsbevakning är att staden ska stå bättre rustad både för att kunna agera för en fortsatt positiv utveckling och också för att möta framtidens utmaningar och göra välunderbyggda prioriteringar i det internationella arbetet.

Samverkan - Stadens verksamheter utvecklas och stärks genom samverkan på internationell nivå. Stockholms stad behöver lära av andra städer, reg-

ioner och relevanta aktörer för att utvecklas, och även dela erfarenheter i samarbete med andra för att bidra till en positiv utveckling globalt. Syftet med internationell samverkan är att utbyta kunskap om metoder och arbets-sätt, få nya infallsvinklar i arbetet, ökad kunskap om olika kulturer, ökad interkulturell kommunikativ förmåga samt ett bredare kontaktnät.

Påverkan - Händelser i världen och politiska beslut på överstatlig nivå på-verkar direkt eller indirekt Stockholms utveckling. Syftet med inriktningen är att påverka processer, initiativ och lagförslag som kan vara antingen be-gränsande eller möjliggörande för stadens utveckling.

I förslaget till internationell strategi fastslås även ett antal principer, oavsett vilken inriktning som avses, samt återfinns en beskrivning av övergripande arbetssätt och ansvarsfördelning.

Strategin föreslås användas i de fall när staden själv tar initiativ till internat-ionellt engagemang samt i de fall staden prioriterar bland förfrågningar om internationellt engagemang som kommer från andra aktörer, inklusive förfråg-ningar om internationella besök till stadens verksamheter. Stadsledningskon-toret föreslår att strategin ska vara kommunkoncernövergripande och ligga till grund för samtliga nämnders och bolagsstyrelsers internationella arbete.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 juni 2016 har i huvud-sak följande lydelse.

Internationellt sett går det bra för Stockholm som hamnar i topp i flera internationella rankingar och har en hög bruttoregionalprodukt (BRP) per capita ur ett internationellt perspektiv.

Stockholm står sig väl i internationella index som mäter välfärd och livskvalitet¹ och staden lockar också till sig många kreativa företag inom bland annat informations- och kommunikationsteknologi (IKT)². Även Life Science och miljöteknik är viktiga branscher för Stockholms konkurrenskraft³. Stockholm har också mycket bra place-ringar i internationella index som mäter städernas miljömässiga hållbarhet⁴ och staden får internationell uppmärksamhet för ett progressivt miljö- och klimatarbete.

¹ Monocle (2015) Quality of life survey, European Commission (2016), Quality of Life in European Cities 2015

² Ericsson Networked Society City Index (2014)

³ Eurostat (2015) – kunskapsintensiva branscher

⁴ The Economist Intelligence Unit, European Green City Index (2015), Ericsson Net-worked Society City Index (2014), Arthur D. Little Urban Mobility Index 2.0 (2015)

Stockholm delar dock med många andra städer i världen utmaningen med ökade klyftor i samhället⁵. Trots att Stockholm är en förhållandevis sammanhållen stad så finns det städer som presterar bättre, bland annat vad gäller utbildningsnivå⁶. Under de senaste tio åren förefaller också skillnader i livsvillkor i flera avseenden ha vidgats inom staden.⁷

Mot bakgrund av ovan anser stadsledningskontoret att det är viktigt med ett internationellt arbete som strategiskt och genomtänkt syftar till att förstärka och förvalta den positiva Stockholmsbilden med utgångspunkt i stadens styrkeområden. Stadsledningskontoret anser dock att det är lika viktigt att i det internationella arbetet på samma strategiska och genomtänkta sätt ta sig an de utmaningar som finns för att staden inte ska halka efter i den globala konkurrensen. För att stadens alla verksamheter ska ha en gemensam plattform och referensram för det internationella arbetet föreslår stadsledningskontoret att kommunfullmäktige antar internationell strategi för Stockholms stad.

Stadsledningskontorets förslag till internationell strategi utgör en revidering av stadens *övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete*. Det är flera förändringar som föreslås. Bland annat har dokumentet döpts om och styrdokumentet föreslås benämnas som en strategi. Stadsledningskontoret anser också att det internationella arbetet ska, liksom allt övrigt arbete i Stockholms stad, bidra till måluppfyllelse av Ett Stockholm för alla – Vision 2040 och till inriktningsmålen i stadens budget och att varje verksamhet därmed ska planera för och bedriva ett internationellt arbete med utgångspunkt i visionen och stadens budget och med strategin som referensram. Stadsledningskontoret menar att det därmed, liksom gjordes gällande i det tidigare styrdokumentet, inte finns behov av särskilda tematiskt inriktade mål för det internationella arbetet.

Stadsledningskontoret föreslår att stadens internationella strategi bör ta än större hänsyn till den globaliserade värld där staden verkar samt till mångfalden i Stockholm, bland annat genom att det internationella arbetet också ska ha som övergripande mål att bidra till utvecklingen globalt samt att mångfalden i Stockholm och stadens rika internationella kontaktnät används som en framgångsfaktor.

Ytterligare en förändring är att inriktningarna setts över och genomgripande ändrats för att göra tydligare hur arbetet ska bedrivas och samtidigt bättre återspegla mål och intentioner i visionen och kommunfullmäktiges inriktningsmål.

I ett antal principer tydliggörs vad staden kan och inte kan ägna sig åt inom ramen för internationellt arbete, vilket har efterfrågats av stadens verksamheter under revideringsarbetet.

⁵ 34 European Commission (2016), Quality of Life in European Cities 2015

⁶ Baseras på jämförande statistik för 30 städer, hämtat från Eurostat, United States Census Bureau, Statistics Singapore, Japan Statistics, UNDP Brazil Atlas, Statistics New Zealand och Statistics Canada

⁷ Skillnaderna i Stockholm, 2015

I förslaget till internationell strategi beskrivs också övergripande arbetssätt och ansvarsfördelning för det internationella arbetet i staden på ett enligt stadsledningskontoret tydligare sätt. Hur staden ska prioritera och agera gällande inkommande besök har också beaktats i revideringsarbetet och detta har integrerats i de olika delarna av strategin.

Erfarenheter från och synpunkter på genomförandet av stadens *övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete* har i stor utsträckning beaktats i revideringsarbetet, bland annat genom intervjuer, enkäter och workshops med bred representation från stadens olika verksamheter. En benchmark med strategier från en rad städer, både i Sverige och utlandet, har också genomförts och beaktats i processen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att internationell strategi för Stockholms stad, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas och att den ersätter stadens övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till samtliga facknämnder, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat förslaget till Stockholm Business Region AB. Valnämnden har inte inkommit med svar.

Innehållsförteckning	Sid
Arbetsmarknadsnämnden	11
Exploateringsnämnden	11
Fastighetsnämnden	12
Idrottsnämnden	13
Kulturnämnden	14
Kyrkogårdsnämnden	14
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	16
Servicenämnden	17
Socialnämnden	18
Stadsbyggnadsnämnden	19
Trafiknämnden	20
Utbildningsnämnden	22
Äldrenämnden	23
Överförmyndarnämnden	25
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd	27
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	28

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Reservation anfördes av Johanna Sjö m.fl. (M), Gulan Avci (L) samt Johan Fälldin (C), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Ofelia Namazova (KD) som *instämde i reservation* anförd av Johanna Sjö m.fl. (M), Gulan Avci (L) och Johan Fälldin (C).

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att den reviderade strategin är väl genomtänkt och stärker det internationella arbetets förankring i stadens mål för en hållbar utveckling. Förvaltningen ställer sig därför bakom förslaget till "Stockholms stads Internationella Strategi" och de inriktningar, principer och den ansvarsfördelning som policyn fastställer.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 att besvara remissen med kontorets tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Markus Berensson (C) som *instämde i förslag* från Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L).

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret har inget att erinra mot stadsledningskontorets förslag till inter-

nationell strategi för Stockholms stad.

Genom Norra Djurgårdsstaden, ett av Europas mest omfattande bostadsutvecklingsprojekt, har kontoret under många år bidragit till att profilera Stockholm internationellt genom att lyfta fram goda exempel och också lösningar på de utmaningar staden står inför.

Under perioden 2011 - 2013 har exploateringskontoret genom Norra Djurgårdsstaden Innovation bedrivit projektet Innovation för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden med stöd av Vinnova. Syftet med projektet har bland annat varit att vidare-utveckla det internationella samarbetet till lärande, innovation och teknologisamarbete inom hållbar stadsutveckling.

Det internationella intresset för Norra Djurgårdsstaden är stort. Förra året kom 4 000 besökare från hela världen för att studera hållbarhetsprojekten som handlar om alltifrån innovativa plusenergihus, gröna tak och väggar samt p-platser för cyklar.

I konkurrens med andra stadsutvecklingsprojekt i världen har Stockholm och Norra Djurgårdsstaden dessutom vunnit pris i tävlingen C40 Cities Awards för bästa hållbara stadsutvecklingsprojekt. C40, Cities Climate Leadership Group, är ett nätverk för stora engagerade städer runt om i världen.

Sedan 2009 har staden också ett samarbetsavtal med Clinton Climate Initiative (CCI) om deltagande i programmet Climate Positive Development Program.

Även i andra stadsutvecklingsprojekt är internationell samverkan en viktig del av arbetet för att utbyta och utveckla idéer, bra lösningar och kunskap, inte minst på miljöområdet. Bland annat fanns exploateringskontoret representerade vid Be Nordic, ett arrangemang som Visit Sweden i samarbete med sina syster-organisationer i de andra nordiska länderna samt Nordiska Ministerrådet arrangerar. Arrangemanget syftade bland annat till att visa fram nordiska exempel inom hållbart byggande och hållbar stadsutveckling.

Mycket av stadens hållbarhetsarbete har sitt ursprung i Hammarby Sjöstad, en internationell förebild för stadsplanering med hållbara förtecken. Intresset för Hammarby Sjöstad är fortfarande stort världen över. Tidskriften The Economist beskriver Hammarby Sjöstad som "one of the world's highest profile examples of Sustainable City Development".

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 att godkänna och överlämna fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Helena Eklund (L), Henrik Sjölander m.fl. (M) och Hamid Ershad Sarabi (C), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Fuglesang (KD) som instämde i förslag från Helena Eklund (L), Henrik Sjölander m.fl. (M) och Hamid Ershad Sarabi (C).

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Fastighetskontoret anser att den föreslagna internationella strategin i huvudsak är bra och att den förtydligar den tidigare strategin.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Bo Sundin (M), Daniele Fava (L) samt Mikael Valier (KD), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Mathias Mellgren (C) enligt följande.

Om jag hade haft rösträtt så hade jag anslutit mig till Moderaternas, Liberalernas och Kristdemokraternas förslag till beslut.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är betydelsefullt att förstärka omvärldens redan positiva bild av Stockholm. I idrottsvärlden har Stockholm en stark ställning som kvalificerad evenemangsstad ända sedan de olympiska spelen 1912. Genom åren har staden stått värd för rader av europamästerskap, världsmästerskap, ytterligare ett olympiskt spel (ryttardelen 1956) och en mängd internationella tävlingar på högsta nivå. Världscupen i parallellslalom i Hammarbybacken i februari placerade Stockholm även på den alpina världskartan.

Utöver renodlade elitävlingar genomförs årligen mängder av bredidrottstävlingar som var och en lockar tiotusentals deltagare. Stockholm Marathon startade 1979 och anses ha världens kanske vackraste bansträckning tack vare närheten till vatten.

Skridskoloppet Vikingarännet på Mälaren samlar färre deltagare men är ändå världens längsta, 80 kilometer, återkommande skridskotävling.

I takt med att ohälsotalen inom många områden ökar globalt får Stockholms aktiva arbete och idrottsnämndens uppdrag att göra invånarna mer fysiskt aktiva även en internationell betydelse. I profileringen av Stockholm bör folkhälsan och idrotten ges större utrymme. Detta i sin tur ökar stadens attraktionskraft för både företagsetablering

och boende samt som besöksmål. En stad som genomsyras av en aktiv livsstil är en attraktiv stad.

Idrottsrörelsen har tack vare sin spridning världen över ett närmast oändligt kontaktnät. I senaste OS i Rio deltog representanter för 205 nationer. Antalet TV-tittare kan räknas i miljarder. Genomslaget för arrangörstäder i de stora tävlingarna beror mycket på hur väl staden kan utnyttja mästerskapet eller det stora evenemanget. Ett gott exempel på detta är Stockholms genomförande av finalen i Eurovision 2016.

I en utvecklad internationell strategi där idrotten är väl definierad och beskriven ökar möjligheten att profilera Stockholm som en av världens ledande idrottstäder.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 att godkänna remissvaret.

Reservation anfördes av Rasmus Jonlund (L) och Sophia Granswed m.fl. (M), bilaga 1.

Ersättaryttrande gjordes av Pelle Thörnberg (C) som instämde i reservation av Rasmus Jonlund (L) och Sophia Granswed m.fl. (M).

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen ställer sig bakom förslaget till internationell strategi som ger legitimitet och tyngd åt ett livaktigt kulturellt utbyte. Stockholm har behov av att etablera samarbeten med internationellt ledande städer och kulturaktörer för att utveckla kulturförvaltningens verksamheter samt uppmärksamma Stockholms kultursatsningar. Det är därför viktigt att den internationella strategin och tolkningen av den uppmuntrar till gränsöverskridande samarbeten och professionella personkontakter.

Kulturförvaltningen deltar redan i ett stort antal internationella sammanhang. Dels som medlem i organisationer och nätverk, dels i projekt, ofta inom ramen för EU:s fonder. Kommunala publika verksamheter som Stockholms kulturfestival, Liljevalchs konsthall, Stockholms stadsbibliotek och Kulturskolan ingår också i konstnärliga och pedagogiska utbyten med framstående internationella institutioner så väl som enskilda kulturaktörer. Dessa kontakter är avgörande för utvecklingen av Stockholms kulturliv.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 september 2016 att överlämna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation anfördes av Annette Lundquist Larsson m.fl. (M), Cecilia Önfelt (C) och Ewa-Marie Ås (KD), *bilaga 1*.

Kyrkogårdsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Kyrkogårdsförvaltningen anser det rimligt att staden reviderar sin strategi för det internationella arbetet och kopplar den till stadens nya vision "Ett Stockholm för alla".

Förvaltningen ser positivt på att det föreslås ett antal principer för vad staden kan och inte kan ägna sig åt inom ramen för internationellt arbete. Dessa principer ger efterfrågad vägledning för förvaltningar och bolag i staden.

Kyrkogårdsnämndens internationella arbete har fokus på nordiskt samarbete och erfarenhetutbyte vilket ligger väl i linje med det remitterade förslaget till internationell strategi för Stockholms stad.

Stockholm kyrkogårdsförvaltning är den största begravningshuvudmannen i Sverige. Det är därför naturligt att Stockholm är representerat i branschorganisationer som i sin tur bedriver ett internationellt samarbete.

Genom medlemskap i branschorganisationen Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund (SKKF) tar Stockholm del av det nordiska nätverket Nordiska förbundet för kyrkogårdar och krematorier (NFKK) i begravningsfrågor. NFKK anordnar kongress var fjärde år. Stockholms kyrkogårdsförvaltning har därutöver särskilt goda kontakter med kyrkogårdsförvaltningen i Oslo som är en kommunal huvudman för begravningsverksamheten i Norge.

Skogskyrkogården är upptaget på FN-organisationen UNESCO:s lista över världsarv. Världsarven utgörs av de kultur- och naturmiljöer i världen som anses vara ojämförligt mest enastående och av stor betydelse för hela mänskligheten. Skogskyrkogården är dessutom ett besöksmål i Stockholm som lockar många utländska besökare.

Kyrkogårdsnämnden deltar i det nätverk för världsarv som finns i Norden. Detta nordiska nätverk kommer under 2016 att formaliseras med stadgar och egen ekonomi. Sverige kommer att representeras av föreningen Världsarv i Sverige (ViS) där Stockholm är medlem.

Kyrkogårdsnämnden är vidare medlem i den europeiska organisationen ASCE (Association of Significant Cemeteries in Europe), <http://www.significantcemeteries.org/> Stockholm är en av grundarna till organisationen som bildades för drygt 15 år sedan. Under senare år har kyrkogårdsförvaltningens engagemang begränsats till deltagande i organisationens årliga nätverkskonferens.

Stockholm deltar i det av ASCE initierade EU-projektet "European cemeteries route". <http://cemeteriesroute.eu/european-cemeteries-route.aspx>

Vid Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen finns därför särskilda ljudguider tillgängliga för besökarna att på egen hand vandra runt på begravningsplatsen.

Under kommunstyrelsens ledning finns ett nätverk i staden med internationella

kontaktpersoner från fackförvaltningar och bolag. Kyrkogårdsförvaltningen deltar i detta nätverk genom förvaltningschefen.

Förvaltningen har i övrigt inga synpunkter på förslaget till internationell strategi för staden. Förvaltningen föreslår kyrkogårdsnämnden att ställa sig bakom förslaget.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Jonas Naddebo (C), Lars Jilmstad m.fl. (M) och Sabine Pettersson (L), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Ulrika Hoff (KD) som instämde i förslag från vice ordföranden Jonas Naddebo (C), Lars Jilmstad m.fl. (M) och Sabine Pettersson (L).

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Inledningsvis vill förvaltningen betona att samverkan och utbyte är av största betydelse för alla stadens verksamheter.

- Om staden ska samarbeta med andra så kan internationellt samarbete, precis som lokalt samarbete, ibland behövas för att utveckla verksamheten.
- Om staden ska ingå samarbetsprojekt så kan europeiska projekt (eller andra internationella projekt) ibland ge mer än bara nationella dito.
- Om staden ska påverka beslut så är det inte längre bara regering och riksdag som är relevanta. Många regelverk, inte minst inom livsmedelskontrollen och de flesta inom miljöområdet, beslutas numera av EU varför påverkan kan behöva riktas dit istället för bara inom landet.

Det är bra att strategin betonar det operativa fokuset i det internationella arbetet, eftersom ett tydligt resultatfokus inte sällan har saknats. Ofta har arbetet mer handlat om deltagande i konferenser och allehanda umgänge med ömsesidigt betygande av vänskap städer emellan. Även om det inte är en oviktig del, och ett naturligt inslag i det internationella arbetet, så måste dock strävan vara att förändra verkligheten. Allt det arbete som utförs i staden måste ha som självklart mål att förbättringar sker i stadens verksamheter. Det gäller också det internationella arbetet. Arbetet inom C40, ICLEI, Eurocities, m fl organisationer måste syfta till att skapa allianser för krav som staden anser viktiga för sin verksamhet, för att uppnå de mål som staden har satt upp.

Det skall särskilt påpekas att det är bra att strategin särskilt nämner det nordiska arbetet. Stockholm har historiskt en lång och aktiv tradition av nordism. Dessvärre har dessa samarbeten inte sällan avklingat efter inträdet i EU, trots att det borde förhålla

sig precis tvärtom. De nordiska huvudstäderna kan tillsammans utgöra en tydlig och stark påtryckning inom det övriga europeiska arbetet.

Samtidigt anser förvaltningen att det inte nog går att understryka vikten av att det internationella arbetet ska ses som en naturlig del av den ordinarie verksamheten, och inte som ett eget arbete. Staden har aldrig tidigare haft en ”Sverigestrategi”, och på motsvarande sätt bör det internationella arbetet ses som en integrerad del av all verksamhet.

Det är därmed också naturligt att internationellt arbete följer samma regelverk och ansvarsgränser som annat arbete inom staden. Förvaltningen är i och med detta frågande till förslaget att varje fackförvaltning och varje bolag ska utse en internationell kontaktperson ”med mandatet att företräda den egna verksamheten i internationella frågor”. Det är linjeorganisationen som ska gälla, och mandat att företräda verksamheten har förvaltningsdirektörer, bolagschefer, avdelningschefer etc etc för relevanta verksamheter.

Detsamma gäller kravet på att avsätta (planera, budgetera, besluta och dokumentera) resurser för ett internationellt engagemang, samt följa upp detta. Det internationella arbetet ska vara integrerat med, och en del av, den ordinarie verksamheten. Meningsfullheten med att på ett sådant sätt särredovisa internationellt arbete kan därmed starkt ifrågasättas (vilket naturligtvis inte betyder att enskilda samarbetsprojekt inte ska redovisas, i enlighet med de krav som ställs i samband med finansieringen av projektet).

Förvaltningen ser det som positivt att strategin särskilt betonar att staden ska använda möjligheterna till utveckling genom att delta i olika samverkansprojekt, i de fall det stöttar den ordinarie verksamheten. Det är även bra att det är tydligt angivet att staden får engagera sig i projekt av biståndskaraktär (om kostnaderna helt täcks av annan part, t ex Sida).

Det skall också påpekas att kommunstyrelsen bör uppmuntra att nämnder och styrelser ökar och utvecklar studiebesök utomlands. Alltför sällan lägger nämnder och bolag resurser på att på plats lära av andra städer.

Förvaltningen delar uppfattningen att staden inte skall teckna vänortsavtal – inte ens med andra huvudstäder. Men samarbetsavtal som ges en konkret inriktning kan vara betydelsefullt och man bör inte kategoriskt avvisa en sådan möjlighet.

Slutligen vill förvaltningen, precis som remissförslaget, framhålla vikten av att även det internationella arbetet ska leda mot måloppfyllelse av stadens övergripande vision *Ett Stockholm för Alla – Vision 2040*. Det är en självklarhet att allt arbete som bedrivs inom ramen för stadens verksamheter långsiktigt ska bidra till bättre välfärd och livskvalitet för stockholmarna och till att främja den sociala, ekonomiska, ekologiska och demokratiska hållbarheten i Stockholm.

Servicenämnden

Servicenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 att

åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Tom Hedrup (M) och Gunilla Hansson (C), *bilaga 1*.

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen stödjer förslaget till strategi som bedöms vara väl utformat samt ge relevanta utgångspunkter och vägledande resonemang för stadens internationella arbete.

Strategin anknyter tydligt till stadens Vision 2040 och till inriktningsmålen i budgeten. Förslaget anknyter också på ett bra sätt till erfarenheter och slutsatser från stadens tidigare internationella arbete. Detta med utgångspunkt från exempelvis deltagande i EU-/samarbetsprojekt och internationella nätverk samt från erfarenheter av omvärldsbevakning och påverkansarbete.

Förvaltningen instämmer i att globaliseringen i samhället och världen ökar behovet av att staden vidgar förståelsen för omvärlden och samarbetar internationellt. Det är positivt att man i strategin framhåller att staden behöver lära av andra städer och regioner liksom att staden genom att dela erfarenheter i samarbete kan bidra till utvecklingen globalt. Det är också bra att mångfalden bland dagens och morgondagen stockholmare lyfts fram som en viktig framgångsfaktor på området. Här kan kontaktnät över världen och i invandrade stockholmars ursprungsländer bidra till stärkt kunskap, kulturutbyte, handel med mera.

För genomförandet av strategin är det viktigt att det sker en fortsatt samordning från stadsledningskontorets sida när det gäller strategiskt stöd, internationellt nätverk samt samverkan med Stockholmsregionen i EU-frågor med mera. Vidare är det angeläget att staden fortsätter och utvecklar arbetet med att studera händelser, trender, forskning med mera genom proaktiv omvärldsbevakning. Detta exempelvis för att kunna lära av vad andra städer gör för att nå framgång, få underlag för prioriteringar av insatser, utbyta erfarenheter som kan bidra till utveckling och innovation med mera.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 oktober 2016 följande.

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Reservation anfördes av Andréa Ström m.fl. (M) och Isabel Smedberg Palmqvist m.fl. (L), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Stina Bengtsson (C) och Sofia Modigh (KD) som hänvisar till Moderaternas och Liberalernas förslag till beslut.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens bedriver internationellt arbete på flera sätt. Genom internationella kontakter har förvaltningen möjlighet att lära av goda exempel från det sociala arbetet i andra städer och regioner, och har även möjligheten att strategiskt lyfta fram det framgångsrika arbete som bedrivs i stadens verksamheter.

Socialtjänstens verksamhet påverkas snabbt av den globala utvecklingen och händelser i omvärlden. Detta gäller inom flertalet av socialtjänstens områden, men har varit särskilt tydligt genom de senaste årens ökning av antalet fattiga EU-medborgare som vistas i staden, liksom av flyktingar och ensamkommande barn- och unga. För att utvecklas i takt med förändrade förutsättningar krävs att förvaltningen kontinuerligt bevakar och anpassar sig till förändringar i omvärlden. I det sammanhanget är erfarenhetsutbytet som sker inom EUROCITIES Social Affairs Forum till stor nytta. Förvaltningen är representerad i flera av forumets arbetsgrupper. I stadsledningskontorets förslag tydliggörs att samtliga nämnder ansvarar för att omvärldsbevaka inom sitt eget verksamhetsområde.

Förvaltningen ställer sig positiv till stadsledningskontorets förslag till Internationell strategi för Stockholms stad. Förvaltningen anser att förslaget utvecklar och förtydligar tidigare övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete i staden. Framför allt ser förvaltningen positivt på att strategin markerar att det internationella arbetet ska bidra till måluppfyllelsen av stadens vision samt att det tydliggörs att samtliga verksamheter ska bedriva ett strategiskt internationellt engagemang med budgeterade resurser för detta.

I förslaget till strategi anges att kommunstyrelsen ansvarar för stadens uppfattning i stadsövergripande internationella- och EU-frågor, samt i de frågor som berör flera nämnders verksamheter. Förvaltningen har ett gott samarbete med stadsledningskontoret och anser att ett fortsatt nära samarbete och ett flexibelt arbetssätt är nödvändigt vad gäller omvärldsbevakning och policyutveckling kring internationella frågor.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 oktober 2016 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Joakim Larsson m.fl. (M), Björn Ljung (L) och Erik Slottner (KD), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Christina Linderholm (C) som instämde i förslag från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Björn Ljung (L) och Erik Slottner (KD).

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret ser positivt på remitterat förslag till internationell strategi för Stockholms stad. Förvaltningen berörs av många frågeställningar som är aktuella ur ett internationellt perspektiv och har därför varit, och är alltjämt, aktiv i olika typer av internationella nätverk och projekt. En internationell strategi, tillsammans med EU-policyn, är i detta sammanhang ett viktigt verktyg för att värdera vilka internationella satsningar som kontoret ska inrikta sig på.

Förslaget innehåller fyra inriktningar och fem principer för stadens inriktning i det internationella arbetet. Stadsbyggnadskontoret instämmer i att dessa inriktningar och principer bör vara vägledande för stadens internationella arbete.

Vad gäller inriktningen att påverka europeiska beslut och processer är det viktigt för stadens förvaltningar med en kontinuerlig bevakning av EU-arbetet i Bryssel. Kontoret föreslår att möjligheterna till stöd från Stockholmsregionens europakontor preciseras och presenteras i den internationella strategin.

Stadsbyggnadskontoret noterar också att stadsledningskontoret erbjuder strategiskt stöd och rådgivning för det övergripande internationella arbetet, EU-projekt och policyfrågor. Stadsbyggnadskontoret anser att detta stöd är viktigt för att skapa välfungerande internationella projekt och att omfattningen av stödet bör beskrivas och utvecklas i strategin, tillsammans med andra stödfunktioner som kan användas av stadens förvaltningar och bolag.

För att kunna bedriva ett aktivt internationellt arbete inom ramen för ordinarie verksamhet behövs stöd och samarbeten inom kommunen. Inom ramen för vissa EU-projekt kan det till exempel krävas tidsödande förarbeten och ansökningar. Ett stadsövergripande stöd för att samordna internationella samarbeten och projekt skulle troligtvis bidra till att effektivisera och öka omfattningen av stadens internationella engagemang.

Kontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner kontorets utlåtande som svar på remissen.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 att

överlämna och åberopa kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Cecilia Brinck m.fl. (M), Patrik Silverudd (L) och Karin Ernlund (C), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Mikael Valier (KD) som instämde i förslag från Cecilia Brinck m.fl. (M), Patrik Silverudd (L) och Karin Ernlund (C).

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret ställer sig i huvudsak positiv till stadsledningskontorets förslag till internationell strategi för Stockholms stad. Den nya strategin framstår som tydlig och mer renodlad än tidigare riktlinjer. Det är också bra att strategin inte innehåller egna övergripande mål utan att utgångspunkt för riktningen i det internationella arbetet för nämnder och styrelser är Vision 2040 och kommunfullmäktiges inriktningsmål. Kontoret anser att detta förbättrar förutsättningarna för att på ett bra sätt rymma det internationella arbetet inom ramen för ordinarie verksamhets planering och uppföljning.

Kontoret företar studieresor, talar och deltar i internationella nätverk och konferenser och tar frekvent emot och föreläser för olika utländska delegationer. Under 2016 är kontoret vidare ordförande i Eurocities arbetsgrupp, *Smart city logistics and fleet management*, och ansvarar i egenskap av detta för att inom vissa ramar sätta dagordningen för två arbetsgruppsmöten. Kontoret medverkar för närvarande som en del av staden i de stora EU-projekten GrowSmarter och Eccentric. Kontorets internationella arbete följer således i huvudsak redan idag inriktningarna profilering, samarbete, omvärldsbevakning och i viss mån även påverkan. Kontoret anser att stävan efter att utveckla relationerna med de länder varifrån Stockholm har stora invandrargrupper ter sig vällovligt men ställer sig ändå lite frågande till hur detta ska genomföras i praktiken och ser gärna att formuleringen kompletteras med något konkret exempel på vad som avses.

Kontoret välkomnar att ansvarsfördelningen inom staden tydliggörs i föreliggande förslag. Det är bra att stadsledningskontorets uppgift att vara strategiskt stöd i olika frågor definieras. Möjligen vore det bra att utöver delegationer som besöker staden även lägga till att vara strategiskt stöd vid resor med politisk representation. Detta är ett område som stadsledningskontoret har gedigen erfarenhet av med avseende på hur sådana resor kan genomföras och hur kontakter ska tas men som förvaltningar och bolag överlag inte genomför särskilt ofta och därför inte heller är särskilt vana vid.

Kommunstyrelsen ansvarar för samordning och kommunikation av stadens internationella arbete. Trafikkontoret efterlyser att den övergripande information som finns om staden på engelska eller andra språk görs tillgänglig

på www.international.stockholm.se och att denna sida uppdateras med de nya övergripande styrdokument och beslut som staden antagit. Vidare vore det bra om information om att denna sida finns synliggörs på intranätet.

I strategin framförs att fackförvaltnings- och bolagschefer ska utse en internationell kontaktperson med mandatet att företräda den egna verksamheten i internationella frågor. Kontoret ställer sig något frågande till vad som menas med mandat. Trafikkontoret har redan idag en utsedd internationell samordnare. För kontorets del handlar det om att denna person fungerar som en väg in i olika frågor och kan lotsa vidare inom kontoret. Samordnaren är kontorets representant i det internationella nätverket och för och förankrar aktuella frågor mellan nätverket och kontoret. Samordnaren kan dock inte fatta för förvaltningen bindande beslut. Detta är en ordning som kontoret anser fungerar mycket bra.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Markus Nordström m.fl. (M) och Lotta Edholm m.fl. (L), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av John Kåberg (C) och Christian Carlsson (KD) som hänvisade till reservationen gemensamt från Moderaterna och Liberalerna.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 juli 2016 har i huvudsak följande lydelse.

I en global värld är det lokala tätt sammanlänkat med det internationella. Staden har ett starkt varumärke internationellt och alla medarbetare har ett gemensamt ansvar för att förvalta och stärka bilden av Stockholm. Förvaltningen välkomnar därför de principer och riktlinjer som presenteras i den internationella strategin för Stockholms stad. Särskilt positivt är att det finns ett tydligt fokus mot verksamhetsutveckling, erfarenhetsutbyte och ökad professionalism. Alla funktioner i staden behöver bevaka, analysera och proaktivt agera utifrån den omvärldsbevakning som har bäring på den egna verksamheten.

Det finns också en klar koppling mellan det internationella arbetet och stadens mål. Detta blir särskilt tydligt i formuleringarna kring den underutnyttjade resurs som finns hos Stockholms invandrargrupper; ett världsomspännande kontaktnät som skulle kunna bidra positivt till Stockholms utveckling och stärka gruppernas status. Det är också positivt att strategin lägger fokus på att alla förvaltningar och bolagsstyrelser ska

prioritera och avsätta resurser för ett internationellt engagemang och att det internationella arbetet ska utgöra en integrerad del av respektive verksamheter med krav på årsvis redovisning och uppföljning.

Förvaltningen förordar att Internationell strategi för Stockholms stad antas och ersätter Övergripande mål, inriktning och riktlinjer för internationellt arbete (Dnr 006-1137/2007).

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen av förslag till ”Internationell strategi för Stockholms stad”.

Reservation anfördes av Sofia Modigh (KD), Dennis Wedin m.fl. (M) och Ann-Katrin Åslund (L), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad står inför en betydande demografisk utmaning med en åldrande befolkning, en utmaning som delas med stora delar av omvärlden.

Stadsledningskontoret understryker i sitt förslag på den internationella strategin vikten av stadens engagemang för en hållbar global utveckling och framhåller också behovet av att staden aktivt förhåller sig till de förändringar som en alltmer internationaliserad värld medför – ett arbete som berör stadens alla förvaltningar och bolag.

Äldreförvaltningen ser positivt på de föreslagna ändringarna, där det internationella arbetet får en tydligare inriktning i förhållande till gällande budgetmål och avsätter redan i dag en del av budget för att bedriva internationellt samarbete.

Arbetssätten som den internationella strategin förespråkar är proaktivitet, ett strategiskt förhållningssätt, nyfikenhet, långsiktighet samt hög professionalitet och ska bidra till att uppnå målen med stadens övergripande vision Ett Stockholm för alla. Strategin pekar också ut fyra inriktningar som ska vara vägledande i detta arbete – profilering, omvärldsbevakning, samverkan och påverkan.

Äldreförvaltningen medverkar i internationella samarbeten som på olika sätt relaterar till de fyra inriktningar som strategin pekar ut. Förvaltningen ser många fördelar med dessa samarbeten då de medför en ökad möjlighet att möta de utmaningar som äldreomsorgen står inför. Till exempel bidrar samarbetena med nya influenser i hur förutsättningarna för ett aktivt och hälsosamt åldrande kan stärkas i staden.

Genom finansiering från olika EU-program har förvaltningen även kunnat initiera och driva betydelsefulla utvecklings- och samarbetsprojekt med externa aktörer, däribland Stockholm Digital Care och DigIT. DigIT syftar till att öka den digitala kompetensen hos medarbetare inom vård och omsorg och därmed stärka deras ställning på arbetsmarknaden vilket utgör en del i arbetet med att motverka ökade klyftor i samhället. Olika rapporter styrker detta behov, såsom rapporten Arbetsliv i Norden vilken konstaterar att det behövs fler och nya angreppssätt för att tackla de nya förutsättningar som bland annat digitaliseringen medför inom arbetslivet.

EU-projektet Stockholm Digital Care har som syfte att öka tillväxten för små och medelstora företag i länet genom att skapa en gemensam, öppen utvecklingsarena för välfärdsteknik och underlätta spridningen av denna. Välfärdstekniken ska möjliggöra ett aktivt och hälsosamt liv för äldre personer. Genom att Stockholm Digital Care verkar för att utveckla Stockholm till en innovativ och växande region, med ett positivt innovationsklimat, relaterar projektet också till målet om ett ekonomiskt hållbart Stockholm där Stockholm står sig väl i den globala konkurrensen. Projektet har potential att bidra till att profilera Stockholm som en attraktiv plats för investeringar och företagsetableringar och kan potentiellt också användas som exempel på spjutspetsprojekt. Samtidigt utgör Stockholm Digital Care ett exempel på ett utvecklingsområde där det är nödvändigt att ha en global omvärldsbevakning för att kunna följa och eventuellt påverka olika trender som kan komma att inverka på stadens invånare i deras livsvillkor.

Andra exempel på internationella samarbeten är the European Covenant on Demographic Change som staden har anslutit till. Genom att ansluta till avtalet tar staden en tydlig ställning i frågan om att åldersvänliga miljöer är viktiga för samhället samtidigt som staden får tillgång till nätverk, kunskap och konkreta verktyg till att utforma handlingsplaner för att skapa en åldersvänlig stad. Detta forum kan användas både till kunskapsinhämtning som till kunskapsspridning av stadens goda exempel och därigenom profilering. Arbetssättet förespråkar en aktiv involvering av medborgarna och ligger på så sätt väl i linje med inriktningsmålet om ett demokratiskt hållbart Stockholm.

De gemensamma utmaningarna är också grunden till att Europaparlamentet och Europeiska kommissionen 2008 beslutade om att skapa European Institute of Innovation and Technology (EIT). Stockholms stad är Core Partner inom hälsoområdet – EIT Health. Core Partner är den mest aktiva formen av medlemskap. Stadens engagemang inom EIT Health stämmer väl in på två av strategins huvudinriktningar. I första hand för *Samverkan* men även *Påverkan*.

Ett annat exempel på internationella samarbeten som Äldreförvaltningen medverkat i för att möta gemensamma utmaningar är den nordiska innovationstävlingen – the Nordic Independent Living Challenge. Tävligen har drivits tillsammans med nordens övriga huvudstäder och Nordic Innovation. Förvaltningen har haft en stor behållning av det nordiska samarbetet då likheterna gällande såväl förutsättningarna som behoven mellan de nordiska huvudstäderna är stora.

I tjänsteutlåtandet framhäver stadsledningskontoret att staden ligger högt i olika in-

ternationella placeringar. Detta gäller även den svenska äldreomsorgen där Sverige placerar sig högt och har ett gott internationellt renommé. Detta återspeglas i kontinuerliga förfrågningar av olika internationella grupper som önskar göra studiebesök hos Äldreförvaltningen och stadens äldreomsorg i allmänhet. Antalet internationella besök under 2016 visar på en viss ökning i jämförelse med tidigare år. Detta gäller även intresset för att besöka den Nationella inspirationsmiljön på Rosenlundsgatan 44B, som på senare tid har drivits av Äldreförvaltningen tillsammans med Micasa. Skulle denna försvinna är det därför av betydelse att det riggas en annan infrastruktur för att kunna möta efterfrågan av studiebesök, till exempel i form av LivingLab-miljöer.

Äldreförvaltningen ser sammanfattningsvis positivt på innehållet i förslaget på internationell strategi och finner att dess mål, inriktningar, principer och arbetsätt ligger i linje med det pågående internationella arbete som redan bedrivs inom förvaltningen.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 augusti 2016 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande.

Överförmyndarförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Överförmyndarnämnden och dess förvaltning är starkt berörd av den pågående internationaliseringen genom mottagandet av ensamkommande barn, i mötet med en mångkulturell befolkning, genom internationell rätt och behovet av internationell omvärldsbevakning och erfarenhetsutbyte.

En mångkulturell befolkning

Antalet ensamkommande barn har sedan den nuvarande lagstiftningen tillkom 2005 ökat från 72 till 913 år 2014 och 1 900 år 2015. Överförmyndarnämnden utser god man och tillhandahåller tolkhjälp. Nämnden möter huvudmän och ställföreträdare från hela världen. Detta ställer krav på en mångkulturell kompetens hos de anställda, för att i sitt tillsynsarbete kunna ge råd och stöd till främst ställföreträdare.

Internationell rätt

I Sverige gäller nationalitetsprincipen, som innebär att svenska medborgare står under svenska lagar oavsett var i världen de befinner sig. Nationalitetsprincipen gäller även för utländska medborgare bosatta i Sverige. Undantag gäller vid nordiska förhållanden och nordiska medborgare.

Av 16 kap 2 § föräldrabalken följer att Stockholms överförmyndarnämnd är reservforum för utlandssvenskar. Det innebär att Stockholms överförmyndarnämnd blir ett specialforum som deltar i lagstiftningsarbete som rör den internationella förmynderskapsrätten. Förvaltningen har bland annat deltagit i framtagandet av SOU 2015:74 Skydd för vuxna i internationella situationer – 2000 års Haagkonvention. Det finns också ett större behov för Stockholms överförmyndarnämnd, som Sveriges största

överförmyndarnämnd och landets enda internationella överförmyndare, att arbeta med internationell omvärldsbevakning på ett helt annat sätt än andra överförmyndare.

Utlandssvenskarna är en växande grupp huvudmän då Sverige blivit allt mer mångkulturellt. Det är inte ovanligt att tillbringa sitt yrkesverksamma liv i Sverige för att sedan på äldre dagar flytta utomlands till exempelvis Frankrike, Spanien eller länderna på Balkan. Det är rimligt att förvänta sig att allt fler utlandsfödda svenskar som invandrat till Sverige under de senaste decennierna väljer att flytta tillbaka till sitt födelseland efter pensionen. Den fria rörligheten inom europeiska unionen gör det även lättare för äldre svenskar som tidigare inte bott utomlands att flytta inom Europa, men också att äga fastigheter och tillgångar i utlandet.

När utlandsbosatta svenskar får ett hälsotillstånd som gör att det uppstår ett hjälpbehov där det framförallt gäller att förvalta sin egendom men också kontakter med myndigheter, aktualiseras behovet av att få en god man eller förvaltare i Sverige. Det kan exempelvis röra sig om att få till stånd en ställföreträdare som ska flytta hem en dement utlandsbosatt svensk till Sverige och föra över tillgångar till Sverige eller avyttra tillgångar utomlands. Vissa tillgångar kvarstår i utlandet även efter en flytt av huvudmannen till Sverige.

Ställföreträdarnas hantering av huvudmännens tillgångar och överförmyndarens tillsyn blir allt mer komplex när det finns tillgångar och avtal av internationell karaktär. Förvaltningen har uppmärksammat att arvskiftena har förändrats och det är inte ovanligt att det finns likvida medel och fast egendom i två eller tre länder för samma huvudman. För huvudmännen finns det många gånger anhöriga eller delägare i samma fastighet, dödsbo eller annan tillgång i utlandet som omfattas av utländsk rätt, men där de berörda saknar kännedom om svensk rätt. Det ställer högre krav på ställföreträdarna och på förvaltningen, både vad gäller kompetens och kommunikation.

Det finns en stor kunskapsbrist bland Sveriges kommuner gällande innebörden av 16 kap 2 § föräldrabalken. Det innebär att det finns en stor andel utlandsärenden som inte har överlämnats till Stockholms överförmyndarnämnd från andra kommuner, men också att andra kommuner felaktigt översänder sina egna ärenden till Stockholms överförmyndarnämnd. Det innebär ett antal felaktiga ärenden för förvaltningen att hantera. Det finns också en stor kunskapsbrist bland advokatfirmor och yrkesverksamma jurister som handlägger internationella förmynderskapsärenden, och det är inte ovanligt att förvaltningen förväntas informera dessa.

Internationell omvärldsbevakning och erfarenhetsutbyte

Förvaltningen har hitintills inte haft möjlighet att bedriva relevant internationell omvärldsbevakning. Bland annat finns ett behov från förvaltningens sida att få lära sig mer om hur motsvarande verksamhet är organiserad i andra länder, kanske främst inom övriga Europa. I första hand finns ett behov av att utöka utbytet med de nordiska grannländerna, för att lära av deras erfarenheter av hur verksamheten är organiserad, men också att lära mer för att bättre kunna hantera personer med behov av ställföreträdare som flyttar mellan länderna, bor i ett land och har medborgarskapet i ett annat, har egendom i olika länder osv.

Övrigt

Förvaltningen vill påminna om att kommunfullmäktige i budget 2015 (dnr 111-459/2014, bil. 9) beslutat att, när styrdokument tas fram, begreppen plan, policy och strategi utgår och att nya styrdokument i fortsättningen antingen ska benämnas program eller riktlinje. I enlighet med detta bör det föreslagna styrdokumentet om en internationell strategi istället benämnas Internationellt program för Stockholms stad.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Abit Dundar m.fl. (L) och Lars Svärd m.fl. (M), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Hans Tjernström (C) instämde i förslaget till beslut och reservation från (L) och (M) som sitt ersättaryttrande.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Hägersten-Liljeholmen delar likt stadsledningskontoret synpunkter att det är viktigt med ett internationellt arbete som strategiskt och genomtänkt syftar till att förstärka och förvalta den positiva Stockholmsbilden med utgångspunkt i stadens styrkeområden. Samtidigt är det viktigt att, i det internationella arbetet, ta sig an de utmaningar som finns för att staden inte ska halka efter i den globala konkurrensen.

Förslaget till den internationella strategin ger en tydlig inriktning och prioritering genom att det internationella arbetet ska ta sin utgångspunkt i Vision 2040 "Ett Stockholm för alla" samt utgå från inriktningsmålen att främja den sociala, ekologiska, ekonomiska och demokratiska hållbarheten i staden. Varje verksamhet kan därmed planera för och bedriva ett internationellt arbete med utgångspunkt i visionen och stadens budget med strategin som referensram. Strategin tydliggör även viss ansvarsfördelning för stadens internationella arbete.

Det är viktigt att fortsätta stadsdelsförvaltningens internationella engagemang och att förbereda sig för en alltmer internationaliserad värld. Ett område som stadsdelsförvaltningen har engagerat sig internationellt är arbetet med att profilera, med ett stort antal inkommande besök från andra städer, och att jämföra (benchmark) Telefonplans framgångar inom de kulturella näringarna. Andra områden har varit demokratiutveckling, forskningsprojekt inom social omsorg och kompetensutbyte inom förskolan. För detta krävs både kompetens och resurser. De tematiska områden som har identifierats i samband med framtagandet av stadsdelsnämndernas lokala utvecklingsprogram kan

också vara intressanta teman att undersöka och samverka kring internationellt. Hägersten-Liljeholmen har till exempel identifierat unga flickors psykiska ohälsa som vi vet är också en global utmaning.

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på att varje verksamhet ska prioritera och avsätta resurser för ett internationellt engagemang som bidrar till intentionerna i strategin och att det ska inarbetas i verksamhetsplaner, redovisas och följs upp i stadens interna ledningssystem. På så sätt kan stadsledningskontoret lättare få syn på, sammanföra och växla upp lokala initiativ och projekt som pågår i stadsdelsnämndernas verksamheter.

I strategin framgår att informationsspridning, erfarenhetsutbyte och viss samordning sker i det nätverk som stadsledningskontoret samordnar. Nätverket består endast av representanter från fackförvaltningar och bolag. Ett förtydligande om hur frågan ska prioriteras i stadsdelsnämnderna bör därför göras. Förvaltningen anser att om stadsdelsnämnderna förväntas vara internationellt aktiva så bör de också delta i stadens nätverk för informationsspridning mm.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 att tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.

Reservation anfördes av Benjamin Dousa m.fl. (M), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget till strategi för det internationella arbetet är tydligt och innehåller relevanta delar. Beskrivningen av arbets- och ansvarsfördelningen underlättar förvaltningens arbete när det gäller internationellt utbyte.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelse som svar på remissen.

Reservation anfördes av Christoffer Järkeborn m.fl. (M) och Anne-Lie Elfván (L), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Fredrik Lindstål (C) som instämde i reservation anförd av Christoffer Järkeborn m.fl. (M) och Anne-Lie Elfván (L).

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens uppfattning är att det är bra med gemensamma utgångspunkter gällande stadens internationella arbete och ställer sig positiv till den föreslagna strategin.

Stadsdelsnämndernas arbetssätt och ansvarsfördelning har inte förändrats men däremot tydliggjorts i den reviderade strategin, vilket är bra.

Förvaltningen föreslår att detta tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 10 oktober 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Underremiss

Stockholm Business Region AB:s (SBR) remissvar har i huvudsak följande lydelse:

SBR anser att stadsledningskontorets förslag till *Internationell strategi för Stockholms stad* leder mot måluppfyllnad av stadens övergripande *Vision 2040 - Ett Stockholm för Alla* - samt inriktningsmålen i stadens budget. SBR anser vidare att det är särskilt bra att stadsledningskontorets förslag till strategi förtydligar ansvarsfördelning för stadens internationella arbete. SBR ser positivt på förslaget till strategi och har inget övrigt att anföra.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen är positiv till förslaget *Internationell strategi för Stockholms stad* och anser att det på ett bra och övergripande sätt beskriver inriktning, arbetssätt och ansvarsfördelning för det internationella arbetet i staden. Strategin anses vidare, vilket också SBR lyfter fram, kunna medverka till att det internationella arbetet bidrar till måluppfyllelse för stadens vision. Stockholms stad behöver också lära av andra länder och aktörer för att utvecklas och dela erfarenheter. Att medverka till en positiv global utveckling är viktigt.

Koncernledningen välkomnar generellt förslag till utveckling av styrdokument, som leder till förbättrad måluppfyllelse. Stadens ambitioner är höga och stadens bolag, förvaltningar och invånare behöver samverka för att målen ska kunna uppnås kring den internationella strategin.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation anfördes av Johanna Sjö m.fl. (M), ledamoten Gulan Avci (L) samt ledamoten Johan Fälldin (C) enligt följande.

1. Delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut

2. Som svar på remissen från kommunstyrelsen anføres följande
Globaliseringen ställer länder, regioner och städer inför helt nya möjligheter och utmaningar. Nya marknader öppnar sig, världshandeln expanderar och ekonomier integreras. För en storstadsregion som Stockholm innebär denna utveckling stora möjligheter med nya växande marknader, ökad handel och ökat internationellt samarbete. Samtidigt ökar också konkurrensen om företagsetableringar, investeringar, arbetskraft och besökare från andra storstadsregioner i världen.

En internationell strategi för Stockholms stad är nödvändigt och välkommet. Vi ställer oss dock kritiska till det faktum att strategin inte bejakar företagsperspektivet i tillräcklig stor omfattning.

Den ökade konkurrensen ställer krav på en tydlig internationell positionering av Stockholm. Stockholm måste attrahera företagsetableringar, investeringar, besökare och boende till Stockholmsregionen samt hjälpa företag att växa internationellt. Det bör även finnas med resonemang kring valfrihet som en viktig faktor för en högklassig och kostnadseffektiv samhällsservice som ger stockholmarna unika möjligheter att välja mellan olika vård- och omsorgsgivare och skolor.

Stockholm ska vara Europas ledande och hållbara tillväxtregion med ett kunskapsbaserat och innovativt näringsliv i världsklass och med en god och trygg livsmiljö med stora möjligheter för alla människor.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L) enligt följande.

Se under arbetsmarknadsnämnden.

Fastighetsnämnden

Reservation anfördes av Helena Eklund (L), Henrik Sjölander m.fl. (M) och Hamid Ershad Sarabi (C), enligt följande.

Se under arbetsmarknadsnämnden.

Idrottsnämnden

Reservation anfördes av Bo Sundin (M), Daniele Fava (L) samt Mikael Valier (KD) enligt följande.

Se under arbetsmarknadsnämnden.

Kulturnämnden

Reservation anfördes av Rasmus Jonlund (L) och Sophia Granswed m.fl. (M) enligt följande.

Se under arbetsmarknadsnämnden.

Kyrkogårdsnämnden

Reservation anfördes av Annette Lundquist Larsson m.fl. (M), Cecilia Önfelt (C) och Ewa-Marie Ås (KD) enligt följande.

Se under arbetsmarknadsnämnden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av Jonas Naddebo (C), Lars Jilmstad m.fl. (M) och Sabine Pettersson (L) enligt följande.

Se under arbetsmarknadsnämnden.

Servicenämnden

Reservation anfördes av Tom Hedrup (M) och Gunilla Hansson (C) enligt följande.

Se under arbetsmarknadsnämnden.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Andréa Ström m.fl. (M) och Isabel Smedberg Palmqvist m.fl. (L) enligt följande.

Se under arbetsmarknadsnämnden.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Joakim Larsson m.fl. (M), Björn Ljung (L) och Erik Slottner (KD) enligt följande.

Se under arbetsmarknadsnämnden.

Trafiknämnden

Reservation anfördes av Cecilia Brinck m.fl. (M), Patrik Silverudd (L) och Karin Ernlund (C) enligt följande.

Se under arbetsmarknadsnämnden.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Markus Nordström m.fl. (M) och Lotta Edholm m.fl. (L) enligt följande.

Se under arbetsmarknadsnämnden.

Äldrenämnden

Reservation anfördes av Sofia Modigh (KD), Dennis Wedin m.fl. (M) och Ann-Katrin Åslund (L) enligt följande.

Se under arbetsmarknadsnämnden.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Abit Dundar m.fl. (L) och Lars Svärd m.fl. (M), enligt följande.

Se under arbetsmarknadsnämnden.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Benjamin Dousa m.fl. (M) enligt följande.

1. Nämnden bifaller delvis förvaltningens förslag till beslut.
2. Som svar på remissen anføres nedanstående:

En internationell strategi för Stockholms stad är nödvändigt och välkommet. Vi ställer oss dock kritiska till det faktum att strategin inte bejakar företagsperspektivet i tillräckligt stor omfattning. Den ökade konkurrensen ställer krav på en tydlig internationell positionering av Stockholm. Stockholm måste attrahera företagsetableringar, investeringar, besökare och boende till stockholmsregionen samt hjälpa företag att växa internationellt. Det bör även finnas med resonemang kring valfrihet som en viktig faktor för en högklassig och kostnadseffektiv samhällsservice som ger stockholmarna unika möjligheter att välja mellan olika vård- och omsorgsgivare och skolor.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Christoffer Järkeborn m.fl. (M) och Anne-Lie Elfván (L) enligt följande.

Se under arbetsmarknadsnämnden.